

Ramazan ayının fəlsəfəsi - nəfsi tox, əməlisaleh, amalı yaxşılıq olan insan tərbiyə etmək

Bu gün sevgi, yaxşılıq, xeyirxahlıq duyğuları ilə yaşayan insanların bayramıdır. Təkcə oruc tutanların yox, bu ayın fəzilətini anlayıb mərhəmət, şəfqət paylayanların xoş günüdür. Allaha yaxınlıqdan dolayı saflaşdığımız, hər gününü bir pillə sayıb addım-addım yüksəldiyimiz ayın sonuna çatdığımız andır.

Ramazanda oruc tutanlar, ibadət edənlər özlərini Yarıdana daha yaxın hesab edirlər. Çünki Allah onun sevgisinə qarşılıq verən bəndəsinin haqqını verir, onu layiq olduğu mərtəbəyə ucaldır. Ən uca mərtəbə insanın etdiyi yaxşılığa görə qazandığı dualardır, başqalarının ona sevgisidir, haqqında layiq olduğu sözləri danışmasıdır. Bundan böyük mükafat, bundan uca məqam yoxdur.

Ramazanda təkcə 30 gün nəfsinə qalib gələn müəyyən zaman ac-susuz qalmaq ayı deyil. Ramazan insanların bir-birinə olan sevgisinin, yaxşılığının Allah tərəfindən qiymətləndirildiyi aydır. Ramazanda edilən yaxşılıqlar, göstərilən diqqət və qayğıkeşlik ən yaxşı, ən böyük əməldir. Həmin günlərdə içdən gələn mərhəmət, şəfqət, humanizm duyğuları insanı ucaldır, mənəvi cəhətdən pak edir.

Yaxşı əməl nədir? Bir yetime başına sığal çəkib onun könlünü almaq, bir acın qarnını doyurmaq, dərddən, kədərdən öyilən bir qamətin dikəlməsinə yardım etmək, gözdən axan yaş silmək, imkansız xəstəyə dərman almaq, ya da ki, ona şafa olacaq ümidverici sözlər söyləmək, sənə uzanan əli geri qaytarmamaq və s.-dir yaxşı əməl. Bunların hər biri ilk baxışda kiçik görünə bilər, amma bu əməllər insanlığın ən müqəddəs vəzifəsidir. Yaxşılığın kiçiyi, böyüyü olur. Çünki yaxşı əməl sahibləri onu edərkən bu haqda fikirləşirlər, qarşılarındakına yuxarıdan baxmırlar. Onlar əməlləri ilə Allah ucalığına az da olsa yaxınlaşa bilirlər.

Nə yazıq ki, pisliyi özünə peşə edən adamlar da var. Bu cür insanlar yaxşı əməl sahiblərini anlama bilmirlər. Pis əməl törətmək gözlərini o qədər kor edib ki, hətta dünyada yaxşılığın olduğuna inanmırlar. Bəzən çalışsalar da yaxşı bir iş görsünlər, yenə də alınmır. Çünki belə doğulublar, bu cür böyüyüblər.

İbrətəməz bir hekayədə deyilir: "Çox qəddar olan və bundan dolayı günahlarla yüklənmiş adam ölür. Cəhənnəm mələyi onu qarşılayaraq deyir ki, bilirəm, cəhənnəmə getmək istəməyəcəksən. Ona görə də həyatın boyu balaca da olsa etdiyən bir yaxşılığın xatırlasan kifayət edər ki, cəhənnəm əzabından xilas olasan. Adam fikirləşir, çox həyəcanlanır, dost-tanış, qohum-qonşunu gözünün önünə gətirir, hansı birinə yaxşılıq etdiyini yadına salmaq istəyir, olmur. Axı kimsənin qolundan tutmayıb. Bunu başa düşən cəhənnəm mələyi onu cəhənnəmə atmaq istəyəndə adam nəyisə xatırlayıb qışqırır: "Dayanın, yadıma düşdü. Bir dəfə meşədə gedirdim, yolu-

mun üstündə tor qurmuş hörümçək gördüm. Yuvası pozulmasın, qurduğu tor qırılmasın deyər yanından ehtiyatla keçib getdim". Mələk gülümsəyir, üzünün nuru günahkar adamın gözünü qamaşdırır. Elə bu vaxt göydən bir hörümçək gəlib torunu qəddar adama uzadır ki, onu xilas etsin. Adam tordən yapışıb cəhənnəmdən yuxarıda yerləşən cənnətə doğru qalxmağa başlayır. Onunla eyni vaxtda başqa günahkarlar, zalımlar, qəddarlar da tordən yapışmağa cəhd edirlər. Hətta bir neçəsi buna nail olur. Adam qorxur ki, bu qədər günahkarın ağırlığı toru qıra bilər, cənnətə çata bilməz. Ona görə də yalnız özünü düşünür, xilas olması üçün ayağı ilə tordən yapışanları vurub yerə salır. Elə bu an tor qırılır və düşür cəhənnəmin dibinə. Adamın günahlarının üstünə hopmuş qorxusu və rahatsızlığı həmin məqamda qəzəbə və paxıllığa çevrilib özünün "başını yeyir". Mələk ona deyir ki, burada da pis əmələndən qalmadın, son anda heç olmasa bir-iki insana balaca da olsa yaxşılıq edib

ömrün boyu etmədiyən bir əmələ əl atmış olardın. Sən bu şansın da itirdin".

Günəş istisini, ay işığını kainata təmənnaşız paylayır. Biz də elə olmalıyıq. Etdiyimiz əməldən təmənna, əvəz gözləməməliyik. Xüsusilə Ramazan günlərində. Bu ay qarımız açıq olmalıdır ki, dualarımız Allah qatına qədər gedib çatsın, günahlarımız bağışlansın. Ramazanda mədə ac olsa da, mənəviyyat tox olmalıdır. Mənəviyyat toxluğu yaxşılığın zinyətidir. Kim ki, bu zinyətdən məhrumdur, onun tutduğu oruc da, qıldığı namaz da bir fayda verməz. Gündüzlər ac qalıb, axşamlar yeməklə bitmir orucluq ibadəti. Orucluq həm də haramdan uzaq durmaq, günah əməllərdən yan gəzmək, xoşagəlməz ifadələr işlətməkdir. Ona görə də gələn elə yaşayaq ki, sonradan peşman olmayaq, "kaş ki..." deməyək, son nəfəsimizə qədər saleh əməl sahibi olaq. Ramazan ayının fəlsəfəsi də elə budur.

*Züleyxa ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"*